

Příloha č. 1 k Příkazu děkana k zajištění školení studentů pro výuku v terénu a výuku tělesné výchovy

POUČENÍ

o povinnostech studentů z hlediska dodržování pravidel bezpečnosti práce, ochrany zdraví, požární ochrany a předcházení škodám při výuce v terénu (např. exkurzích, cvičeních v terénu, terénních pracích, tělovýchovných kurzech a sportovních akcích) a při ostatní výuce TV.

Obecná ustanovení:

- 1) Výuky v terénu a výuky TV se mohou zúčastnit pouze studenti s dobrým zdravotním stavem, s přiměřeným ustrojením a vhodným vybavením do terénu, které se nemůže stát samo o sobě bezprostřední příčinou případného úrazu nebo onemocnění. Pro konkrétní pohybovou činnost jsou povinni používat doporučený cvičební úbor, obuv a ochranné pomůcky. Při této činnosti je zakázáno nosit prstýnky, řetízky, náhrdelníky, hodinky apod.
- 2) Veškeré závažné osobní okolnosti (snížení pracovní schopnosti, zdravotní omezení apod.) nutno předem oznámit osobě zodpovědné za výuku (vedoucí výuky nebo jeho zástupce) a doložit lékařským potvrzením či jiným dokladem.
- 3) Veškeré změny zdravotního stavu a pracovní způsobilosti, ke kterým dojde během výuky nebo během tělovýchovného kurzu je nutno bezodkladně hlásit osobě zodpovědné za výuku nebo na telefon 606 234 185 – Katedra tělesné výchovy.
- 4) Ve cvičebních hodinách, na výcvikových kurzech a při všech tělovýchovných a sportovních akcích je každý student povinen si počínat tak, aby neohrožoval zdraví své ani ostatních osob a nezpůsobil škodu na zdraví či majetku.
- 5) Student je povinen ohlásit osobě odpovědné za výuku neprodleně každou závadu, kterou zpozoruje v tělocvičně nebo jiném výukovém zařízení a jejím vybavení a která by mohla ohrozit bezpečnost studentů, způsobit požár nebo zapříčinit vznik škody.
- 6) Studenti mohou zahájit činnost nebo uvádět tělocvičné nářadí nebo jiné zařízení do pohybu až na pokyn osoby odpovědné za výuku a jsou povinni se předem přesvědčit, zda svým jednáním nemohou ohrozit zdraví nebo život dalších osob.
- 7) Student nesmí manipulovat, zapínat, vypínat, případně obsluhovat žádné stroje, přístroje a zařízení, které mu nebyly v rámci výuky přiděleny a s jejichž obsluhou nebyl seznámen.

V průběhu výuky v terénu a výuky TV je povinností studenta:

- 8) Dodržovat platné obecně závazné právní předpisy, zejména o bezpečnosti práce a o silničním provozu, vnitřní předpisy Univerzity Karlovy v Praze a Přírodovědecké fakulty a používat předepsané osobní ochranné pracovní prostředky. Toto platí při všech druzích výuky.
- 9) V návaznosti na ustanovení obecně závazných právních předpisů počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí.
- 10) Dodržovat veškeré pokyny vedoucího výuky, vedoucího kurzu, instruktora, vedoucího přepravy, policie nebo osob pověřených ochranným dozorem.
- 11) Dodržovat předpisy a nařízení, platné pro areál ubytovny, jídelny, tělovýchovného zařízení, veřejných prostor apod.
- 12) Pokud je to možné, vydávat se do terénu jen v doprovodu další osoby nebo osob.
- 13) Dodržovat veškeré zákazy a nařízení dané výstražnými a příkazovými tabulemi.
- 14) Dbát zvýšené opatrnosti při práci v nebezpečném terénu, v lomech, ve vodních zdrojích, skalních odkryvech apod.
- 15) Jednat uvážlivě tak, aby nedošlo ke zranění nebo ohrožení zdraví vlastního nebo druhé osoby.

- 16) Být obezřetný při výskytu volně se pohybujících zvířat a vyhýbat se přímým střetům s nimi z důvodu nebezpečí zranění nebo nakažení vzteklinou. Doporučuje se používat přípravky proti klíšťatům a jinému hmyzu.
- 17) Při práci na přímém slunci používat prostředky na ochranu hlavy a dodržovat pitný režim.
- 18) V případě zranění účastníka výuky v terénu a výuky TV mu neprodleně poskytnout první pomoc, událost nahlásit osobě zodpovědné za výuku a volat záchrannou službu (155, 112).
- 19) Základní informace o první pomoci:
 - v případě tepenného krvácení přiložit vhodné škrťací obinadlo blíže k srdci
 - při zasažení elektrickým proudem je nutno postiženého vyprostit z dosahu proudu
 - není-li hmatný tep, nutno zahájit nepřímou srdeční masáž
 - jestliže postižený nedýchá, nutno zavést umělé dýchání
- 20) Dbát zákazu kouření ve všech tělovýchovných zařízeních a výukových prostorách označených zákazem a počínat si vždy tak, aby nevznikl požár. V případě požáru uvědomit osobu zodpovědnou za výuku a volat hasičský záchranný sbor (150, 112).

V průběhu výuky v terénu a výuky TV je zakázáno:

- 21) Požívání alkoholických nápojů a jiných návykových látek. Tento zákaz platí i pro dobu předcházející výuce, hrozí-li, že student nastoupí výuku v podnapilém stavu či pod vlivem jiné návykové látky.
- 22) Vystupovat na strmější skalní či lomové stěny nebo převisy, lézt na stromy, vstupovat do budov hrozících zřícením apod.
- 23) Tam, kde hrozí uvolnění sutí nebo kamenů, pohybovat se více osob nad sebou.
- 24) Sestupovat bez dozoru osoby zodpovědné za výuku do opuštěných štol či dutin ve skalním masivu.
- 25) Rozdělovat oheň a kouřit v lesích a na místech s nebezpečím vzniku požáru.
- 26) Vstupovat do vody jinak než v přímé souvislosti s výukou a bez dozoru osoby odpovědné za výuku.

Závěrečná ustanovení:

- 27) Žádný student nesmí opustit místo konání výuky a areály tělovýchovných kurzů (i v době osobního volna), pokud k tomu nedostal souhlas osoby zodpovědné za výuku.
- 28) V případě, že student zaviněně poruší povinnosti, na které upozorňuje toto poučení, je osoba zodpovědná za výuku a průběh tělovýchovného kurzu oprávněna vyloučit studenta z výuky bez náhrady nákladů. Osoba zodpovědná za výuku je oprávněna poté neuznat studentovi splnění příslušné studijní povinnosti a dát děkanovi fakulty podnět k případnému zahájení disciplinárního řízení.
- 29) Student odpovídá za škodu, kterou způsobí univerzitě anebo fakultě při studiu nebo praxi ve studijním programu uskutečňovaném fakultou nebo v přímé souvislosti s nimi, tedy i při své účasti ve výuce a na tělovýchovných kurzech. Za škodu, kterou student způsobí za okolností uvedených v předchozí větě třetí osobě, odpovídá v plném rozsahu student sám. Univerzita anebo fakulta odpovídá studentovi pouze za škodu, která mu vznikla porušením právních povinností ze strany univerzity anebo fakulty nebo úrazem při studiu nebo praxi ve studijním programu uskutečňovaném fakultou nebo v přímé souvislosti s nimi.
- 30) V případě, že se student při výuce a na tělovýchovných kurzech chová v rozporu s obecně závaznými právními předpisy, vnitřními předpisy univerzity anebo fakulty, nedbá pokynů osoby zodpovědné za výuku a neřídí se tímto poučením, odpovědnost univerzity anebo fakulty nebude dána.

Zpracoval: Josef Wudy, ref. BOZP, PO, ve spolupráci s Mgr. Kateřinou Feitovou, KTV

Dne 18.11.2010

Doplněno a schváleno pedagogickou komisí UK PňF

Vymezení studijních povinností a pravidla bezpečnosti pro účastníky exkurze “Mořská a suchozemská fauna Středomoří”

Chorvatsko, ostrov Brač, Sumartin

Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Praha 2, Albertov 6, 128 43

Vedení exkurze: Adam Petrusek, Lucie Juříčková, Marcela Pálková

Studijní povinnosti účastníků exkurze (studentů Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze) **na exkurzi jsou tyto:**

- **pozorování** suchozemské a mořské fauny v přirozeném prostředí; v případě mořského prostředí **potápění bez vzduchového přístroje** („šnorchlování“)
- **šetrný odchyt drobné fauny** pro demonstraci a determinaci s **výjimkou aktivně jedovatých** nebo elektrických druhů (štíři, pavouci r. *Latrodectus* – tzv. “černá vdova”, hadi; ropušnice *Scorpaena* spp., ostnatci *Trachinus* spp., parejнок *Torpedo*) a **druhů zákonem chráněných** (viz příloha)
- **účast na odběrech vzorků** (vzorky písku, zooplanktonu apod.)
- **determinace mořských organismů** dle poskytnuté určovací literatury
- **udržování určených/určených živočichů v přijatelných podmínkách** (po určení a demonstraci vypuštění do akvária nebo do moře)
- **zaznamenávání protokolů** o nalezených a určených druzích
- **pravidelná kontrola stavu akvárií** s odchycenými živočichy, udržování přijatelné teploty vody, pravidelná výměna mořské vody v akváriích (studenti zodpovědní za stav akvárií se pravidelně střídají dle vypsání programu)
- **udržování čistoty** pracovního prostoru (např. okolo akvárií)
- **zodpovědné zacházení se zapůjčeným vybavením a literaturou** – zvláště úklid nepoužívané optiky, měřících přístrojů, odběrových zařízení a literatury na určené místo
- **účast na demonstracích organismů, přednáškách a prezentacích** a na přípravě vzorků pro demonstrace
- **transport odběrových zařízení** k vodě a od vody
- **pomoc při údržbě** člunů, optiky, přístřešků apod. dle pokynů vedení
- **dodržování fakultních pravidel při výuce v terénu** (= přílohy k Příkazu děkana č. 6/2008/301 k zajištění školení studentů pro výuku v terénu)
- pomoc při přípravě, sestavení, údržbě a čištění akvárií a příslušenství
- další povinnosti pro zajištění plynulého běhu exkurze dle pokynů vedení nebo za příslušnou činnost zodpovědných osob

Studijní povinnosti po ukončení terénní části exkurze

- bezprostředně po návratu z exkurze odevzdání seznamu nalezených druhů (protokolu) pro přidělenou skupinu organismů

Opakované neplnění výše uvedených povinností je důvodem k neudělení zápočtu. Nutnou (nikoli však postačující) podmínkou zápočtu je včasné odevzdání protokolů.

Mezi studijní povinnosti při exkurzi zejména nepatří

- sportovní činnost (míčové hry, jízda na kole, přístrojové potápění, horolezectví apod.; to ani v případě, že tuto sportovní činnost účastník svévolně spojí např. s pozorováním nebo odchytem organismů)
- řízení motorových vozidel a motocyklů
- sportovní rybolov (v Chorvatsku podléhá povolení, povolenku lze zakoupit)
- odchyt živočichů pro konzumaci nebo sběratelské účely
- návštěva restauračních zařízení
- jakákoli činnost vykonávaná pod vlivem alkoholu nebo návykových látek
- a dále veškeré další činnosti nezahrnuté mezi studijní povinnosti.

Pravidla bezpečnosti

Studenti jsou zejména povinni dodržovat tato pravidla:

- opuštění bezprostředního okolí kempu nahlásit, resp. zapsat do sešitu k tomu určenému s udáním účastníků, cíle cesty a předpokládané doby návratu; bezprostředně po návratu zapsat skutečnou dobu návratu
- dbát bezpečnosti při vstupu a opuštění moře a při pohybu po pobřežních skalách
- potápět se a plavat v moři minimálně ve dvojici, která o sobě ví
- v moři se pohybovat v botách do vody nebo ploutvích
- při sportovním potápění používat potápěčský nůž
- osobně nahlásit noční plavání a šnorchlování vedení a zapsat do vyhrazeného sešitu
- neplavat a nepotápět se v případě nevolnosti, podchlazení, jiné indispozice nebo v případě nepříznivých povětrnostních podmínek
- neobsluhovat motorové čluny bez patřičného oprávnění
- při plavání se nepřibližovat k motorovým člunům se spuštěným motorem (s výjimkou člunů s motorem v poloze neutrál a na přímý pokyn vůdce plavidla)
- nastupovat a vystupovat z motorových člunů pouze s vědomím vůdce plavidla
- zodpovědně a s obvyklou opatrností zacházet s optikou (mikroskopy, stereolupy), počítači a měřicími přístroji a akvarijními systémy
- manipulovat opatrně s ostrými předměty (potápěčské nože, skalpely, laboratorní a mikroskopické sklo) a fixážemi (formalín, etanol apod.)
- seznámit se s nebezpečnými zástupci místní fauny a potenciálně nebezpečné organismy (např. jedovaté, elektrické, větší šelmy apod.) nerušit
- jakékoli zranění nebo nemoc hlásit vedení exkurze a nechat odborně ošetřit
- dále dodržovat obecná pravidla protipožární a pravidla práce s elektrickými spotřebiči

Potvrzuji, že jsem se seznámil(a) s výše uvedenými pravidly bezpečnosti a s rozsahem studijních povinností v rámci zmíněné exkurze. Jsem si vědom(a), že za případné škody, které vzniknou mně nebo které způsobím třetím osobám a které nesouvisejí s plněním studijních povinností, nesu plnou osobní odpovědnost a že v takových případech je zcela vyloučena odpovědnost za škodu ze strany vysoké školy.

Dále prohlašuji, že během exkurze budu dodržovat místní zákonné normy i základní pravidla slušných mezilidských vztahů a budu ctít soukromý majetek.

Příloha k pravidlům – jedovaté, ozubené a chráněné druhy živočichů

Jmenovitě se z „drobných živočichů“, které lze chytat v rámci studijních povinností, vyjmají tyto druhy, které mohou způsobit mírné či vážnější zdravotní potíže. Seznamte se prosím s jejich vzhledem.

suchozemské

štíři (všechny druhy)
stonožky rodu *Scolopendra*
snovačky rodu *Latrodectus*
(černé vdovy)
zmije rodu *Vipera* (všechny druhy)
pes *Canis lupus familiaris*
(všechna plemena)
domorodci, domorodkyně a turisté(-tky)

mořské

trubýš *Physalia physalis*
medúza *Pelagia noctiluca*
ropušnice rodu *Scorpaena*
ostnatci rodu *Trachinus*
parejnoci a rejnoci (všechny druhy)
muréna *Muraena helena*
žralok bílý (lidožravý) *Carcharodon carcharias*

V Chorvatsku jsou chráněny následující živočichové, na které kdo ve zlém oumyslu šahne, tomu ruka upadne:

- 1) **všechny organismy v chráněných územích a v jeskyních** (ať suchozemských nebo mořských)
- 2) **druhy chráněné mezinárodními konvencemi** (CITES, Bern, Bonn) *aneb zapomeňte na želvičku*

A následující druhy (včetně neuvedených poddruhů!) explicitně:

Mořští šneci:

Cymatiidae *Charonia tritonis sequenza* (Aradas & Benoit, 1870).
Tonnidae *Tonna galea* (Linnaeus, 1758).
Mitridae *Mitra zonata* Marryat, 1817.

Škeble:

Pinnidae *Pinna nobilis* Linnaeus, 1758

Zeměplazi:

Testudinidae *Testudo hermanni* Gmelin, 1789.
Lacertidae *Lacerta viridis viridis* (Laurenti, 1768).
Lacertidae *Lacerta trilineata trilineata* Bedriaga, 1886.
Lacertidae *Podarcis melisellensis* Brun, 1877.
Anguidae *Anguis fragilis* Linnaeus, 1758
Anguidae *Ophisaurus apodus* (Pallas, 1775).
Colubridae *Elaphe situla* (Linnaeus, 1758).
Colubridae *Elaphe quatuorlineata quatuorlineata* (Lacepede, 1789).
Colubridae *Elaphe longissima longissima* (Laurenti, 1768).

Obojživelníci:

Proteidae *Proteus anguineus* Laurenti, 1768.
Bufonidae *Bufo bufo* (Linnaeus, 1758).
Bufonidae *Bufo viridis* Laurenti, 1768

Hmyzové:

Formicidae *Formica rufa*
Papilionidae *Iphiclides podalirius* Linnaeus, 1758.
Papilionidae *Papilio machaon* Linnaeus, 1758

Papilionidae *Parnassius apollo* Linnaeus, 1758
Nymphalidae *Apatura iris* Linnaeus, 1758
Nymphalidae *Apatura ilia* Denis & Schiffermuller, 1775.
Nymphalidae *Limenitis populi*

Pro „sklerotické“ nebo neinformované sběratele hmyzu:

Dle Bernské konvence nebo CITES jsou chráněny tyto původní druhy chorvatského hmyzu:

<i>Parnassius apollo</i>	<i>Dytiscus latissimus</i>	<i>Hyles hyppophaes</i>
<i>Aeshna viridis</i>	<i>Graphoderus bilineatus</i>	<i>Hypodryas maturna</i> (<i>Euphydias maturna</i>)
<i>Coenagrion mercuriale</i>	<i>Osmoderma eremita</i>	<i>Lopinga achine</i>
<i>Leucorrhinia caudalis</i>	<i>Rosalia alpina</i>	<i>Lycaena dispar</i>
<i>Lindenia tetrphylla</i>	<i>Apatura metis</i>	<i>Maculinea arion</i>
<i>Ophiogomphus cecilia</i>	<i>Coenonympha oedippus</i>	<i>Maculinea nausithous</i>
<i>Stylurus (=Gomphus) flavipes</i>	<i>Eriogaster catax</i>	<i>Maculinea teleius</i>
<i>Saga pedo</i>	<i>Euphydryas (=Eurodryas)</i> <i>aurinia</i>	<i>Lucanus cervus</i>
<i>Cerambyx cerdo</i>		

Pro botaniky, skalničkáře, a vazače kytic:

Chráněné druhy rostlin v Chorvatsku (většina na Brači stejně není...)

PINACEAE

Pinus mugo Turra, 1764.

TAXACEAE

Taxus baccata L., 1753.

BETULACEAE

Betula pubescens Ehrh., 1791.

FAGACEAE

Quercus coccifera L., 1753.

RANUNCULACEAE

Aquilegia kitaibelli Schott, 1853.

Eranthis hyemalis (L.) Salisbury, 1807.

Trollius europaeus L., 1753.

PAEONIACEAE

Paeonia mascula (L.) Mill., 1768

BRASSICACEAE

Degenia velebitica (Degen) Hayek, 1910.

ROSACEAE

Sibiraea croatica Degen, 1905.

FABACEAE

Anthyllis barba-jovis L., 1753.

POLYGALACEAE

Polygala chamaebuxus L., 1753.

AQUIFOLIACEAE

Ilex aquifolium L., 1753.

THYMELAEACEAE

Daphne blagayana Freyer, 1838.

Daphne cneorum L., 1753.
Daphne laureola L., 1753.

APIACEAE
Eryngium alpinum L., 1753.

ERICACEAE
Arbutus andrachnoides Link, 1753.
Rhododendron hirsutum L., 1753.

PRIMULACEAE
Primula auricula L., 1753.
Primula kitaibeliana Schott, 1852.
Primula wulfeniana Schott, 1852.

STYRACACEAE
Styrax officinalis L., 1753

GENTIANACEAE
Gentiana acaulis L., 1753. (syn. *G. kochiana* Perr. & Songeon)
Gentiana clusii Perr. & Songeon, 1855.
Gentiana lutea L., 1753. ssp. *symphyandra* (Murbeck) Hayek, 1930.

CONVOLVULACEAE
Convolvus cneorum L., 1753.

SOLANACEAE
Scopolia carniolica Jacuin, 1764.

ASTERACEAE
Centaurea ragusina L., 1753.
Doronicum orientale Hoffmann, 1808. (syn. *D. caucasicum* M. Bieb)
Leontopodium alpinum Cassini, 1822. var. *krasense* (Derg.) Hayek

LILIACEAE
Fritillaria meleagris L., 1753.
Lilium bulbiferum L., 1753.
Lilium carniolicum Bern. ex Koch, 1837
Lilium martagon L., 1753.
Ruscus hypoglossum L., 1753.

ORCHIDACEAE
Anacamptis pyramidalis (L.) L.C.M. Richard, 1817.
Cephalanthera damasonium (Mill.) Druce, 1906. (syn. *C. alba* (Crantz) Simonkai)
Cephalanthera longifolia (L.) Fritsch, 1888.
Cephalanthera rubra (L.) L.C.M. Richard, 1817.
Cypripedium calceolus L., 1753.
Nigritella nigra (L.) Reichenbach fil., 1851.
Platanthera bifolia (L.) L.C.M. Richard, 1817.
Platanthera chlorantha (Custer) Reichenbach & Moessler, 1828.